

Stræderne

i København

Kunsthall
Charlottensborgs
direktør

Møbeldesigner
Kasper Salto

GALERIE HELTH

Asger Jorn
Henry Heerup
Lise Blaaberg
Christian Tangø
Alice Hansen
Kamilla Lynggaard
Jens Galschiøt
M.fl.

Sofiegade 4
DK-1418 København K
Tlf. 32 96 95 15
arne@galeriehelth.dk
www.galeriehelth.dk

etbl. 1989

Winds Frokost Restaurant

Skindergade 36
1159 København K

Tlf. 3333 7323
www.windsfrokostrestaurant.dk
Smørrebrød og anretning - når det er bedst!

Fair Trade Butik København
Badstuestræde 2, Kbh. K
Man - fredag 11.00 - 17.30
Lørdag 10.00 - 15.00
www.fairtrade kbh.dk

Slagteren ved Kultorget

Etableret 1888
www.kultorget.dk
HUSK TRADITIONEN TRO- FRA 11. OKTOBER
ØKO finker, sylte og blodpølser
-ØKO er altid bedst

Fredriksborggade 4 • 1360 København K
Telefon : 33 12 29 02 • Fax : 33 12 28 08

Stræderne i KØBENHAVN

Udgivet af:

VK-Gruppen-Stræderne

Badstuestræde 15

1209 Kbh. K.

Tlf. 33 15 56 66

SE: 18197332

www.straederne.dk

kbh@straederne.dk

Ansvarshavende redaktør:

Henrik Ploug (FAF og DBA)

Redaktionelle medarbejdere:

Connie P. Christensen (Kommunikation og Sprog)

Per Stisen

Annoncer:

Per Stisen

Lay-out og opsætning:

Kirstine Ploug (DJ)

Fotografer:

Thomas Trane (DJ)

Kirstine Ploug (DJ)

Forside foto:

Thomas Trane (DJ)

Trykkeri: Glumsø Bogtrykkeri

Oplag: 6000

Indhold:

Side 3-6 : Direktøren for Kunsthal Charlottenborg

Side 7 - 8: Metrobyggeriet

Side 9 : Sven Okkels tegner vores by

Side 10 -11: Sixtus

Side 12-13 : Fotografisk udstilling i Helligåndshuset

Side 14-17 : Designeren Kasper Salto

Side 18-20 : Den tyske kirke

Side 21 : Forretninger dør

Side 22-23 : Byens ældste snedkeri

Side 24 : Fair trade

Side 25 : En gade

Side 26 : Boganmeldelse

Side 27 : Madsiden

v

Abonner på STRÆDERNE og få bladet til døren.

Pris 350,- kr. for et år, 11 numre (uden for centrum + porto).

Interviewer: Connie Christensen
Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)

Kunsthal Charlottenborg

Direktør Bo Nilsson er i spidsen for et nyt koncept på Charlottenborg, Kunsthal Charlottenborg, som blev lanceret 1. januar i år

En del af visionen for det nye projekt på Charlottenborg forklarer Bo Nilsson således: "Kunsthallen skal vise samtidskunst af internationalt format. For os er samtidskunst ikke bare kunst, som skabes i dag, men også moderne kunst, som vi fortolker ud fra et samtidsperspektiv. Vores hovedinteresse er billedkunst, men i dag hvor mange kunstnere arbejder i grænsfeltet mellem kunst, design, arkitektur og kunsthåndværk, vil vi også lave udstillinger, som omfatter disse krydsbefrugtninger.

Vi kommer til at lave de fleste udstillinger selv, eller "inhouse", som det hedder i kunstsammenhæng i dag. Vi har store ambitioner om at skabe gennemarbejdede udstillinger, derfor vil vi også indimellem indbyde kuratorer udefra. Vi er allerede begyndt at etablere netværk med andre institutioner for at bytte udstillinger.

Ingen kunsthal er en ø. Vi vil etablere netværk med kunsthaller rundt om i verden for udveksling af udstillinger. Vi har derfor indrettet to "advisory boards" et internationalt: "foreign office" som består af forskellige repræsentanter fra forskellige dele af det internationale kunstliv. Det andet 'board' er "home

Direktør for Kunsthal Charlottenborg Bo Nilsson

office", som består af en gruppe af personer, der repræsenterer relevante institutioner og virksomheder fra samfunds- og erhvervslivet.

Med en udstillingspolitik, som skal være offensiv og udadrettet, og med en aktiv og grundig formidling vil vi vække interessen for og udvikle

forståelsen af samtidskunsten. Vi vil skabe debat og refleksion omkring centrale problematikker i vores samtid."

En anden nyskabelse er "mez-zaninen", et lokale, som kunstnere kan leje gratis for en dag eller aften og vise deres kunst. Kunstnerne skal dog selv forestå markedsføringen, men det gøres nemt over Kunsthallens hjemmeside.

Bo Nilsson er svensk, kommer med en stor, international erfaring, men har også rod i det københavnske.

Her fortæller Bo Nilsson selv om sin baggrund:

"Jeg er født i 1954 i Laholm i Halland, og min kunstinteresse kommer af, at jeg er født netop der. Laholm, som jo i øvrigt var dansk engang, er en speciel by, fordi der er så meget kunst.

Direktør for Kunsthall Charlottenborg

En af byens borgmestre købte i 50'erne en masse kunst og udsmykkede det offentlige rum i byen.

Siden uddannede jeg mig på Lunds universitet, først i historie, derefter kunstvidenskab, hvor jeg fortsatte med at forske og skrev afhandling om Andy Warhol.

Men jeg indså, at jeg ikke skulle fortsætte med at forske, jeg syntes ikke, jeg var dygtig nok til at skrive, og jeg syntes også, det var for ensomt at sidde der på sit værelse og skrive og skrive. Derimod syntes jeg, det var sjovt at arbejde med mennesker, med kunstnere. Så jeg søgte et job som kurator, dvs. at man står for udstillingerne: sammensætningen, udgivelse af kataloger, den fysiske placering af kunsten i rummet. Det syntes jeg var spændende. Jeg kom på Whitney Museum of Modern Art i New York og tog en uddannelse som "curator", det var i 1981. På den måde kom jeg også i kontakt med samtidskunstnere, og jeg fandt ud af, at samtidskunsten var noget for mig. Jeg har også været kritiker i 3 år, på Sydsvenska Dagbladet i Malmø, hvor jeg skrev om kunstudstillinger.

Udstillingsarbejdet førte mig til Moderna Museet i Stockholm

i 1988 som museumsinspektør, og der var jeg til 1995. Jeg har også været et år på Louisiana, hvor jeg lavede to udstillinger, en om Edward Hopper og en om fotografen William Eggleston. Det var vældigt sjovt at arbejde i Danmark, men jeg havde mit faste job på Moderna Museet.

Derefter blev jeg chef for Rooseum i Malmø, fra 1995-2000. Så kom jeg igen til Stockholm som chef for Liljevalchs Konsthall i Stockholm, frem til 2006, hvor jeg kom her til Charlottenborg, først på deltid, men fra 2007 på fuld tid. Vi åbnede i januar i år. Fra 2003-2006 sad jeg i Statens Kunstfond og var her en gang om ugen, så jeg kender byen ret godt."

Hvordan ser du Charlottenborgs rolle i forhold til København?

"Charlottenborg er en fantastisk institution med sin beliggenhed lige midt i København. Charlottenborg skal ikke bare være for en snæver kunstelite, men skal være for alle, både danskere og besøgende fra det store udland. Ambitionen er at have en ret bred profil og lave udstillinger, som mange har lyst til at se. Alle skal føle sig velkomne på Charlottenborg, det

er det grundlæggende. Vi har jo endnu kun haft tre udstillinger, og det tager tid at oparbejde en institution og et publikum. Men det må tage den tid, det tager. Jeg tror, at når flere og flere mennesker får deres gang i bygningen, og når vi får cafeen færdig, så vil det rygtes, at her er godt at komme og se kunst. Jeg tror, at den bedste markedsføring er mund-til-mund metoden, at folk fortæller andre, at de har set en fantastisk udstilling her i Kunsthallen, som man bare må se."

Nu nævner du, at I åbnede i januar. Er der kommet et nyt koncept i forhold til det gamle Charlottenborgs udstillinger?

"Ja, netop. Det var tanken, at det skulle blive en kunsthall, som har et internationalt perspektiv. Men det vil jo også sige, at der skal være dansk kunst. Kunsten i dag er ikke bare lokal, som det var før i tiden, hvor folk ikke rejste så meget. I dag er det anderledes. Ser man på skaren af danske kunstnere, så bor de i Berlin, i New York, i Paris, i London, men de har stadig København som base. Det er med til at skabe god kunst, at man er grænseoverskridende mellem forskellige kulturer. Sproget er ikke nogen hindring her, alle forstår jo kunsten."

Er der nogen trend, der er fremherskende i kunsten for tiden?

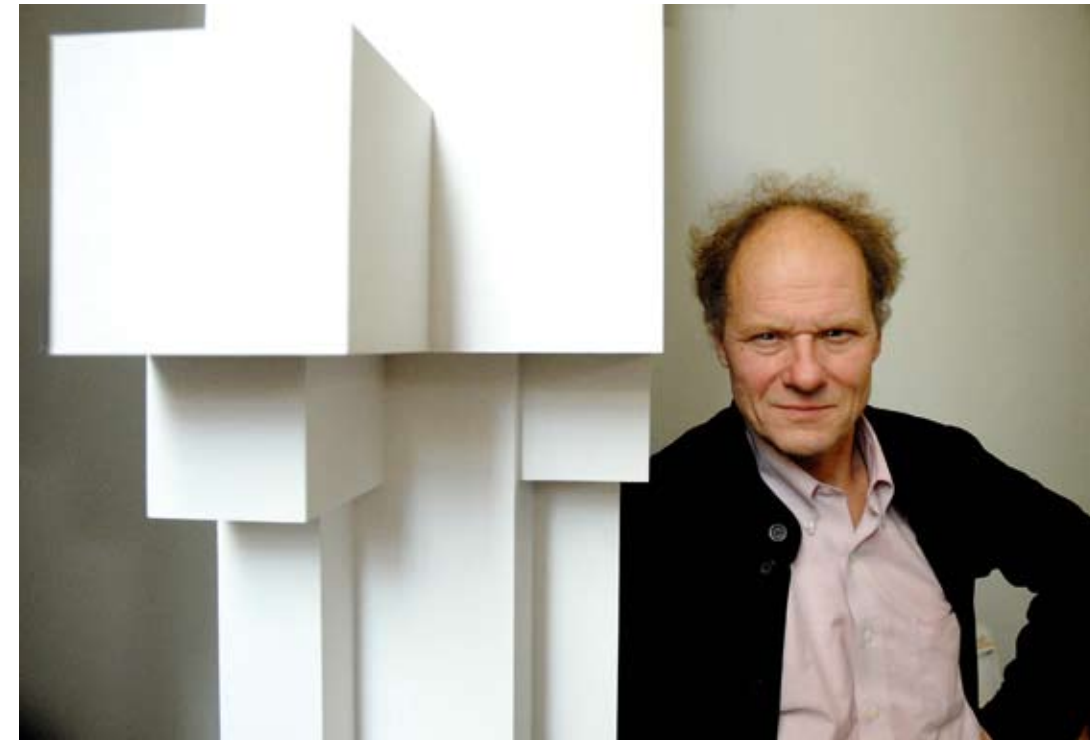
Frokostrestaurant Husmann's Vinstue, der blev grundlagt i 1888, er en af de få kælderrestauranter, der er tilbage i København. Indretningen er stort set uændret i de 120 år, der er gået. Kvinder blev forbudt adgang fra 1912 til 1981. Frokostrestaurant Husmann's Vinstue er i dag en traditionel dansk frokostrestaurant af højeste kvalitet med hjemmelavet specialiteter af friske råvarer efter typiske gamle opskrifter.

Husmann's Vinstue
Larsbjørnsstræde 2, 1454 København K
Telefon 3311 5886
www.husmansvinstue.dk

København Caféen er en hyggelig, ægte dansk restaurant beliggende i en af Københavns små charmerende stræder. Det gode traditionelle danske smørrebrød dominerer menukortet til frokost, og om aftenen serveres dejligt dansk middags- af specialiteterne hver mandag og tirsdag er bl.a. stegt flæsk med persillesovs. For øvrigt kan man være heldig at opleve julemanden »live« i løbet af året.

København Caféen
Badstuestræde 10, 1209 København K
Telefon 3332 8081
www.kobenhavnercafeen.dk

Bo Nilsson glæder sig til at få åbnet den næste udstilling den 18. oktober, der viser 10 svenske kunstnere

"Nej, man kan ikke tale om en enkelt trend, det er alle trender samtidigt. Kunstlivet består af så utroligt mange mennesker i dag. I gamle dage var kunstlivet ganske lille, det bestod måske af 100 mennesker i København, og der var ikke mange gallerier. I dag er tusindvis af mennesker involveret i kunsten via gallerier, kunstforeninger, samlere, auktioner osv., så kunstlivet er vokset ufatteligt meget."

Vil det sige, at alle "ismerne", som man har haft inden for kunsten, er gået i opløsning?

"Ja, alle arbejder ud fra egne ambitioner og idéer, man kan

ikke sige, at noget er mere "rigtigt" end andet. Selvfølgelig er det også generationsbestemt, yngre kunstnere kan lide noget, mens ældre kunstnere, som der også er mange af, måske synes, det skal se anderledes ud. Kunstnerskaren er utroligt sammensat."

Det skal være naturligt for københavnernes at gå herind

Har du selv nogle præferencer?

"Det har jeg måske nok, men jeg holder af mange forskellige ting, og jeg kan ikke sige, at jeg kan lide det ene og ikke det andet. Det er min opgave at vurdere, om et værk er god

kunst, hvad enten det er videokunst eller tegning eller andet. Jeg har ingen forudfattede meninger."

Ligger der i det nye koncept en forpligtelse til at repræsentere alle kunstarter ligeligt?

"Nej, sådan set ikke. Men i og med at vi er skattefinansierede, vil jeg gerne have, at så mange som muligt af skatteyderne i

Danmark kommer herind og får en spændende oplevelse. Derfor prioriterer jeg en stor bredde i udstillingerne."

Hvilke udstillinger kommer der i denne sæson?

"Den næste udstilling, som åbner den 18. oktober, sætter fokus på svensk kunst i forhold til dansk kunst. Den refererer til maleren Casper David Friedrich, som gik på Kunstakademiet i København fra 1794-98. De unge, svenske malere, som er repræsenteret på udstillingen, er tydeligt inspirerede af Friedrich. Han var svensk, boede i Pommern, som dengang var svensk område, han var svensk gift, talte svensk, korresponderede med svenske digtere, men kom aldrig til Sverige. Det til trods er han meget kendt i Sverige, hvor hans romantiske holdning satte tydelige spor i

Lejlighed i nyrenoveret ejendom fra 1887 med plads til 4-6 personer. Beliggende i Gasteinerdalen 5 skiområde »SKI AMADE« med 201 km. pister op til 2.700 m. o/havets overflad Transport: Fly til Salzburg eller München, tog direkte til byen er du i bil er der privat P-plads. Prisen inkl. slutrengøring: 1 uge: 4.500,- 2 uger: 8.000,- Henvendelse på telefon 4063 3638

Charlottenborg

samtidskunsten fra 1960'erne og frem, men i Danmark er han ukendt. Jeg har med udstillingen forsøgt at forklare hvorfor der er den forskel mellem dansk og svensk kunst: det danske samfund er et "bohèmesamfund", hvor vi værdsætter den personlige frihed og individets ret til at være, som man selv vil være. Det svenske samfund er meget mere kollektivt, hvor det ikke er individet, men fællesskabet, der betyder noget. Derfor har de danske kunstnere ikke været bohømere, fordi samfundet allerede var bohème, og derfor kunne man se, at danske kunstnere sluttede sig sammen i kunstnergrupper og forskellige råd, og akademiet var betydningsfuldt. I Sverige derimod har kunstnerne været ekstremt romantiske som en reaktion på det svenske samfund, som har været alt for stramt og stift, og de blev individuelle bohømere som en modreaktion på samfundet. Det er det, vi forsøger at vise med udstillingen. Der har i øvrigt ikke været vist megen svensk kunst i Danmark, det her er den første, store svenske udstilling. Måske får jeg på hatrepulden for det!"

Bo Nilsson foran indgangen til udstillingslokalerne

Hvordan ser du gerne udviklingen for Charlottenborg?

"Jeg vil gerne have, at Charlottenborg efterhånden bliver et hverdagsrum. Når familien går på shopping i København, skal man kunne falde ind her, få en kop kaffe og en sandwich og samtidig få en kunstoplevelse. Eller man

kan nyde sin frokostpause her og samtidig se på kunst. Ikke så mange går i kirke mere for at tage en tænkepause i løbet af dagen, men en kunstoplevelse kan give den samme oplevelse af at komme lidt væk fra hverdagen, tænke på noget andet en halv times tid og få overskud til at komme videre med dagligdagen. Man kan sidde og hvile sig lidt, kigge i kataloger og så gå ud i livet igen. De andre museer – Louisiana, Arken – ligger uden for byen, der skal man planlægge en udflugt. Men her er vi midt i byen, og det skal være lige så naturligt for københavnere at gå herind som at gå på café i stræderne. Vi skal lave et kortsystem, hvor man kan købe et adgangskort, hel- eller halvårligt, så man kan gå ud og ind, lige så meget man vil. Men når cafeen åbner til januar, kan man gå derind, det er gratis." c.c.

Metro balladen

Beretning fra fronten på Gammel Strand

Debatten om og underskriftindsamlingen (onlineunderskrift.dk/webSKAANGAMMELSTRAND) imod planerne om at mase en metrostation ned i det alt for lille historiske byrum på Gammel Strand, og den heraf følgende, for kulturarven, risikable linieføring under de ældste dele af København, fortsætter.

Nu starter den politiske proces i Borgerrepræsentationen på baggrund af Metroselskabets VVM rapport og borgernes høringsvar.

Herefter forelægger Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune, ifølge "Lov om en Cityring", en koordineret indstilling for Transport- og Indenrigsministeren om godkendelse af anlægget med eventuelle ændringsforslag til stationsplacering, linieføring mv. Denne indstilling skal efter planen afleveres til ministeren i februar.

Herefter træffer ministeren den endelige beslutning om Cityringens endelige anlæg og udformning.

Denne forbrugervejledning om lovgrundlaget, fordi Metroselskabet i høringsperioden har kolporteret en falsk påstand om, at Cityringens linieføring og stationsplaceringer er vedtaget ved lov og således ikke er til diskussion.

- det er nat med Gammel Strand, hvis Metroselskabet får sin vilje.

Såvel Borgerrepræsentationen (ved simpelt flertal) som ministeren har altså ifølge loven mulighed for at reagere på nye oplysninger, velargumenterede indvendinger og alternative forslag til Metroselskabets anlægsforslag, som blev offentliggjort den 1. juli i år med VVM rapporten, der vel at mærke ikke indeholder risikovurderinger fra uafhængige eksperter. Denne rapport er det officielle beslutningsgrundlag for godkendelsen af Cityringen. Det største og - mener mange - det mest risikable anlægsarbejde i København de seneste 50 år.

Borgergruppen på Gammel Strand oplyser, at gruppens protest- og informationsvirksomhed vil fortsætte ind i det nye år.

fremlagt for den københavnske offentlighed af borgergruppen fra Gammel Strand og ikke af Metroselskabet eller Københavns Kommune, der foretrækker at kæle for borgerne med plus-ord i deres lovpligtige informationsvirksomhed.

De Konservative i Borgerrepræsentationen køber imidlertid ikke rapportens ensidige glansbillede af Cityringens konsekvenser for København og københavnere.

2. oktober udsendte partiets metro-ordfører Peter Schlüter en pressemeddelelse med overskriften:

Konservative kræver ny risikoanalyse af Metro Cityring byggeri
Med underrubrikker som:
- Friske erfaringer fra Amsterdam-metroen giver udsigt til 200% budgetoverskridelse.

Byggeriet der vil ødelægge

Gammel Strand i smukt efterårslys. Foto: Thomas Trane

- Høringsrunde afslører hidtil ukendte mangler i Metro Cityrings planlægning
- Højrisiko for massive bygningsødelæggelser i Københavns middelalderby

Metroselskabet var også aktive på dagen for høringsperiodens udløb. På et pressemøde den 1. oktober, kundgjorde direktøren Anne-Grethe Foss, at man ville sløjfe 15 nødudgange og hermed 15 byggepladser ved anlægget af Cityringen.

Baggrunden for det glade budskab var, at det nu (pludselig) er gået op for Metroselskabets eksperter, at undergrunden på næsten halvdelen af Cityringstrækningen ikke som ventet består af hård kalk, men derimod af blødere jord. Derfor skal der nu benyttes avancerede boremaskiner, og disse er dyrere i drift og arbejder langsommere end det udstyr man anvendte

ved borearbejdet på den eksisterende metro.

Et alvorligt budgetskred er afværget ved afskaffelse af nødudgange, fastslog Anne-Grethe Foss.

At det fikse slogan "Mere

af det samme" - som er et af slagnumrene i VVM rapporten - også er afskaffet, og nu er direkte falsk reklame, tager direktøren tilsyneladende ikke så tungt. Men det skal selvfølgelig her medgives, at rapporten i forvejen ikke er specielt nøjeregnende med fakta.

Og med hensyn til passageres sikkerhed bedyrer hun iflg. Berlingske Tidende (02.10): " - Jeg er helt overbevist om, at vi kan påvise, at sikkerheden er lige så høj eller endda højere, når vi sløjfer (nød)skaktene og installerer sprinkleranlæg i togene". Puha! Så er vi mere rolige. Vi bliver kun våde hvis toget kører af sporet.

Formanden for Socialdemokraternes rådhusgruppe, Jesper Christensen sekunder: "Budgettet på 15 mia. kr. er udtryk for det bedste skøn på baggrund af erfaringerne fra den nuværende metro.

Det er glædeligt, at man har kunnet lave en optimering af projektet, som er til gavn for københavnernes". Mange nægter at tro det, men det sagde han altså ifølge den Berlingske avis.

For at det ikke skal være løgn medvirker Karin Storgaard fra Dansk Folkeparti, der som Jesper Christensen er medlem af Metroselskabets bestyrelse, også i dette revynummer: "Vi har bedt om at få oplysninger om økonomien jævnligt, så vi hele tiden har styr på, hvad budgettet er". Man ved ikke om man skal le eller græde.

Men der er stadig én nødudgang tilbage. Der er kommunvalg om 13 måneder.

Peter Hiort, art director
Gl. Strand 52
1202 København K:
T: 33 11 40 24

Nyboder Boghandel & Antikvariat
Store Kongensgade 114
1264 København K.
Tlf. 33 32 33 20
nyboder@bogpost.dk

Bøger i tre etager
Førende specialister i
militaria
sejlfart
biler/busser/tog
fly

Chr. 2. Tiende på St. Annæ Plads
stoppes af Bredgades Trafik.
Garnisons kirke ser tiden an.

Kunstmaleren Sven Okkels
tegner stemninger fra vores by
med en lille kommentar.

Sven Okkels fotograferet af Karsten Bundgaard

Tegningerne er blevet til på
byvandring, hvor Sven har
tegnet on location.

KØBENHAVNS FARVEHANDEL
Etableret 1909
Specialforretning
· Linolier
· Linoliemaling
· Limfarver
Se yderlig information:
www.kobenhavnsfarvehandel.dk

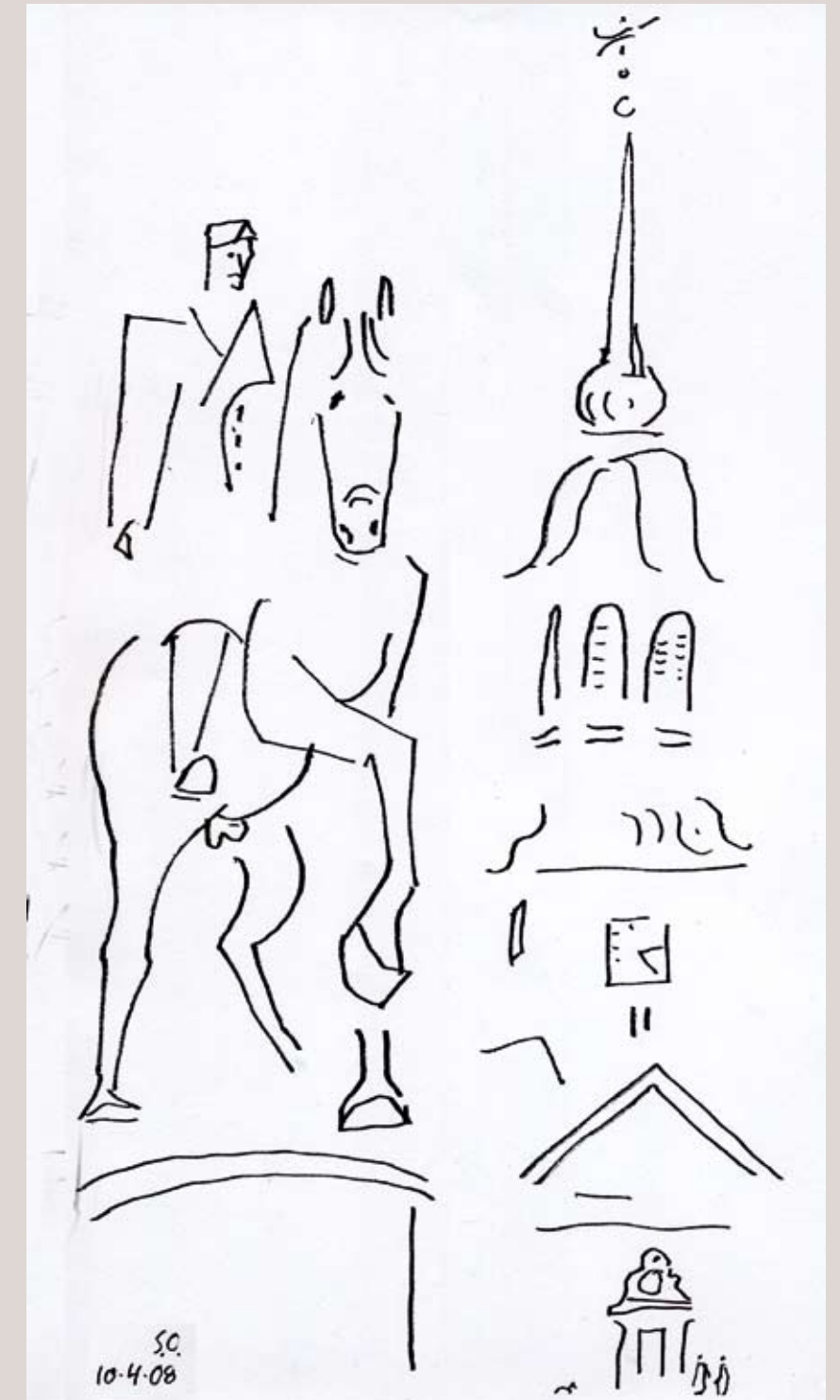
Badstuestræde 9
1209 Kbh. K
Tlf: 33 11 16 81

ALIDA Marstrand
Håndlavede chokolader

Bredgade 14 - 1260 København K.
Tlf. 33 15 13 63
www.alida-marstrand.dk

PALÆ
- let frokost alle hverdage fra 11-17

NY ADELGADE 5. 33 12 54 71
www.palamar.dk

Sixtus med Rigets Flag

Rigets Flag vajer over bastionen

Engang var der åbent vand derude nordøst og øst for det gamle København. Danmarks stolte flåde holdt til dels i den havn, der siden er blevet til Det Kongelige Biblioteks Have, dels der hvor Havnegade nu ligger, og der lå den lidt ubeskyttet, så Christianshavns Vold blev forlænget nordpå helt op til Christiani Quinti Bastion, i daglig tale kaldet Quintus. Nu var det sådan, at masser af Københavns affald blev losset ud i havnen, så vanddybden blev mindre og mindre, og da flåden blev større og større, forlagde man i 1680 skibenes ankerplads til Hukken, farvandet mellem Toldboden og det nuværende Nyholm derude i vandet øst for byen, for så var den sag i orden, sagde Christian V.

Området blev afspærret med pæle og bomme, og der blev anlagt en bastion til beskyttelse nordvest for Quintus, som blev anlagt på samme tid. Bastionen blev funderet på en sænket orlogsmænd ved navn Neptunus, så navnet blev Neptuni Bastion, og herfra blev Nyholm, som oprindeligt var tænkt som skibsværft, efterhånden dannet ved opfyldninger. Nu viste det sig, at batteriet på Neptuni Bastionen var for svagt, så i 1740 begyndte man at opføre en ny bastion oven på Neptunus, som fik navnet Christiani Sixti Bastion også kaldet Sixtus.

Lige op til 1860'erne, hvor Refshaleøen blev anlagt, var Sixtus Københavns Havns nordligste punkt, og her pegede kanonerne ud over Øresund til beskyttelse af havnen og Flåden. Efterhånden som Nyholm blev Flådens hovedkvarter, fik Sixtus sin helt egen status, for herude på Københavns Red, hvor fremmede skibe, og det være sig kejserlige og kongelige skibe og fremmede orlogsmænd anløb København, bliver de modtaget med salut fra Sixtus, 21 skud for kejsere, konger og andre statsoverhoveder, og lidt færre alt efter hvilken kommando orlogsmændene fører. Ved særlige lejligheder i Kongehuset bliver der stadig saluteret. Rigets flag er også sat på Sixtus. Oprindeligt stod flaget på bastionens nordøstlige ende: men fordi B&W skulle udvides, blev der fjernet lidt af bastionen, så flaget blev flyttet til sin nuværende position mod vest. Er man ude på Langelinie ved solnedgang, når flaget hales ned, kan man høre salutskuddet fra Sixtus, sådan som Flådens reglement kræver det.

De gamle salutkanoner og til højre mindesmærket over kaptajn J.C.Schrødersee

I begyndelsen af 1900-tallet blev Søværnets Kaserne bygget ind i Sixtus, og siden blev der anlagt en underjordisk kommandocentral i bastionen. Gå en tur på Sixtus. Begynder man mod vest ser man først Rigets Flag. Ved siden af står der fire kanoner. De blev opstillet efter 1945 og stammer fra en af de tyske kystbefæstninger fra Anden Verdenskrig. Det er 75 mm kanoner, og det er dem, der bruges til at salutere fremmede skibe og Kongeskibet, når det

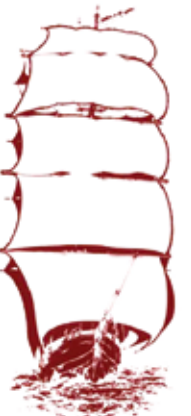
lægger til ved bøje 1. 27 skud bliver der affyret. Dernæst står der to små patronkanoner, og de bliver benyttet dagligt, når Rigets Flag stryges ved solnedgang. Så kommer der en række store kanoner, som stammer fra skruefregatten Niels Juel. Et monument i form af en knækket mast er opstillet på den nordøstlige ende af Sixtus. Det er en mindestøtte for kaptajn J.C.Schrødersee, der trods svær sygdom meldte sig som afløser for chefen for blokskibet Indfødsretten, som faldt midt under slaget på Reden den 2. april 1801. Schrødersee sejlede ud fra dette sted, men blev dræbt, idet han gik ombord i blokskibet.

Et er bastionens voldområde med kanoner og flag. I bastionens bagland ligger kasernen fra

1909. I kasernegården står Thorvald Bindesbølls monument for 2. april, oprindeligt stod det på Kastellet. Så skal man også se Nyholms Vagt og Mastekranen, der nærmest er et var-tegn for København, og som begge har Philip de Lange som arkitekt. Det er næsten 350 års

visuel Danmarkshistorie, der udfolder sig for besøgerens øjne derude på Sixtus og Nyholm. Desværre er det nu til dags sløjt med skibe i Flådens Leje; men ved Elefanten kan man da stadig besøge fregatten Peder Skram, som nu er indrettet som museumsskib, og skulle man ønske sig det uopnåelige, ja så burde fregatten Jylland have ligget under Mastekranen.

Flemming Lehrmann

Færge Cafeen

anno 1850
v/Hanne Sass Nielsen

Christianshavns bedste spisested

Strandgade 50
1401 København K
Tlf. 32 54 46 24

Binger's

Kunsthandel
Indramning, rensning
og restaurering

Admiralgade 22 • Telefon 33 14 26 00

Aut. VVS-Installatør
Blikkenslager & Kloakmester
Sonberg VVS

Guldbergsgade 9 - 2200 N
Telefon: 35 39 29 93
www.3blaa.dk

Dansk smørrebrød serveret i nye, friske omgivelser

Restaurant M
Store Kongensgade 56
Tlf. 33 15 85 77
www.restaurant-m.dk

Man-lør 11:30-16:00
Åbningstiderne udvides
gerne til private selskaber.
Vi leverer også ud af
huset.

Fotografisk udstilling kommer til byen

Stor fotografisk udstilling
i Helligåndshuset.
16 fotografer udstiller spændende
og inspirerende billeder

”Stræderne i København”
arrangerer i samarbejde med
Medieskolerne i Viborg denne
udstilling, hvor 16 unge foto-
grafer, netop uddannet fra
Medieskolerne i Viborg, viser

da også meget opmærksomme
blikke efter Medieskolernes
næsten 5 år lange fotografud-
dannelse. Statistikken over,
hvor mange af de uddannede
fotografer, der har et levebrød
i kraft af deres uddannelse, er
også flot – hele
85% af de foto-
grafer, der er
uddannet siden
skolens start i
1994, arbejder
i dag som foto-
grafer, både i
Danmark og i det
store udland.

Ja, men er det
da nødvendigt at
uddanne folk til at
fotografere? Kan
ikke alle fotografe-
re? Hver en cykel-
smed, professor og
pedel kan jo bare
købe sig et kamera
og en computer
– og så er de vel
lige så gode som

de professionelle?
Det er en sejlvet myte, der ikke
bliver mere rigtig af at blive
gentaget. Det bundløse i argu-
mentet ses tydeligt, hvis man
prøver det på parallellen, at nu
da alle har adgang til tekstbe-
handling, må alle jo være forfat-
tere og kunne skrive spændende
bøger. Det er jo indlysende
sludder.

Foto: Anni Lauesen

Foto: Stefan Stein

deres kunnen. Flere af de nye
svende har været i lære hos
københavnske fotografmestre.
De unge fotografer kommer
alle med en solid, professionel
uddannelse, der giver luft til
kreativiteten, og det ses i bil-
leaderne, der afspejler hver enkelt
fotografers personlige tilgang
til motiv og udtryksform. De
danske fotografers kunnen er på
højde med de bedste uddannel-
ser i verden, og udlandet sender

Foto: Kasper Laursen

Det kræver stor billedmæssig og
faglig kunnen at være fotograf.
Det kræver stor indsigt i den
visuelle kommunikations regler
og muligheder, og det kræver
en veludviklet evne til at omgås
mennesker. Det er ikke alle,
der behersker alt dette, men
de nyuddannede fotografer fra
Medieskolerne i Viborg gør,
og det vil de gerne vise frem
for alverden på en udstilling i
Helligåndshuset på Strøget i
København fra tirsdag den 28.
til fredag den 31. oktober.

Udstillingen er åben den 28.,
29. og 30. oktober kl. 11-22
samt fredag den 31. oktober kl.
10-12. Der er gratis adgang, og
der vil være en repræsentant for
fotograferne til stede til besva-
relse af evt. spørgsmål.

På modsat side.

Øverste foto: Maria Fabricius
i midten foto: Oddvar Ørn
nederst foto: Anni Lauesen

Foto: Kirstine Ploug

Foto: Torben Greve

CAFÉ SORGENFRI
Dansk smørrebrød
med lune retter
»Byens bedste steg«
Køkkenet åbent kl. 11.00-21.00
BROLÆGGERSTRÆDE 8
TLF. 33 11 58 80
www.cafesorgenfri.dk

Design på et højt plan udvikles midt i vor by

Kasper Salto er udlært møbelsnedker og designer, har modtaget adskillige legater og hædersbevisninger og er allerede et kendt navn inden for møbeldesign.

Strædernes udsendte har talt med Kasper:

Hvordan er du kommet i gang med at lave design?

”Det stammer fra min barndom. Min far er arkitekt (Sven Poulsson), og min mor (Naja Salto) er billedkunstner. Jeg tror, at når man som barn ser og hører så meget om det at skabe noget med sine hænder og sine tanker, tror jeg, det smitter af helt automatisk. Jeg tror, det ligger i opvæksten mere end i generne. Rent uddannelsesmæssigt er det gået sådan, at jeg efter 10. klasse snusede lidt til gymnasiet, men det var slet ikke mig. Jeg valgte det håndværksmæssige og gik i snedkerlære hos Jørgen Wolff i Hellerup. Der fik jeg virkelig lyst til ikke bare at lave andres ting, men mine egne. Så efter arbejdstid gik jeg og arbejdede for mig selv, og jeg gik også til tegning efter arbejdstid i 3 år af min læretid. Efter svendeproven, som jeg var så lykkelig at få sølvmedalje for, arbejdede jeg som svend i et snedkerfirma i Herlev, hvor jeg dels tjente penge og dels fik erfaring. I løbet af det år lavede jeg den såkaldte ”mappe”, som man skal præsentere, hvis man vil søge ind på Den Danske Designskole – dengang hed den Skolen for Brugskunst. Jeg havde gjort mig vældigt umage med mappen, for jeg ville bare ind på designsko-

len. Det kom jeg så også og var der fra 1989 til 1994. Lige inden jeg blev færdig var jeg et smut i Schweiz på en amerikansk

designskole; jeg havde fået et ret stort legat på 100.000 kr., så det betalte for et semester. Det var jeg meget glad for, man lærte meget, både tegning, computerværktøjer, at bygge konkrete modeller osv, alle de discipliner, man skal kunne, hvis man skal have sin egen forretning efterfølgende.

Min afgangsupgave på designskolen lavede jeg sammen med min barndomsven, Peter Møller Jensen, det var et hjælpemiddel til handicappede, en rollator,

Kasper med ice-stolen som fremstilles af Fritz Hansen A/S

man kunne sidde på, det var nyt dengang. Derefter søgte jeg arbejde hos møbelarkitekten Rud Thygesen. Det fik jeg og var hos ham i 4 år. Jeg fik lov til at arbejde selvstændigt og også lave mine egne ting på tegnestuen efter arbejdstid, og det satte jeg meget stor pris på. Det førte til, at jeg kunne udstille min egen første stol på Snedkernes

Efterårsudstilling i 1995. Den blev da meget pænt modtaget, men for mig var det mest spændende

Kasper Salto arbejder på fremtidens møbler

at få lov til at vise noget til nogen, og at det ikke blev kritiseret sønder og sammen. Det førte til, at jeg tænkte, at det kunne være sjovt at få noget i produktion, noget som rigtigt kunne bruges til noget. Det er de tanker, man gør sig, mens man går på designskolen: første step er at udstille, andet step er at få noget i produktion, tredje step – det sværeste – er, at det, der produceres også sælger godt.

For at få min stol i produktion lavede jeg lidt om på den. Den var lige lovlig studentikos, den var for spinkel, og man sad dårligt i den. Men den var superlet, fordi jeg havde ”snydt” med konstruktionen, jeg havde underdimensioneret alt. Det er jo den erfaring, man får senere. Fornemmelsen af træet, styrke, slid og dagligdags brug er noget, der kommer af at arbejde med hverdagsting. Det er først, når man kommer ud i den virkelige verden og ser, hvordan tingene faktisk bruges, at man bliver opmærksom på mange ting. Når tingen kommer ud blandt mennesker og bruges og modnes, falder den ultimative dom: går den i stykker, er der brok med den, reklamationer fra kunder osv. Så bliver producenten sur på designeren, og så kører hele den mølle. Derfor er det vigtigt ikke bare at tænke nye tanker, men også at vurdere, om det kan

Lampen laves i samarbejde med Thomas Sigsgaard for Lightyears i Århus. Kommer på gaden til november efter 4-5 års udviklingsarbejde

holde, om det kan produceres til den rigtige pris osv. Det er der, de meget nøgterne, men også meget vigtige, parametre kommer ind i designet. Design går fra et teoretisk, kunstnerisk udtryk, som man drømmer om,

Det er lidt en gåde at lave den ultimative stol

mens man er på skolen, til den konkrete virkelighed. Det er vigtigt at bevare drømmen, men man skal altså have den virkelige verden med sig. Efter jeg havde udstillet stolen på Snedkernes Efterårsudstilling forbedrede jeg den som sagt og

gav den også et navn, Alpha-stolen, og udstillede den så i Bella Center på MDD's (MDD = Medlem af Danske Designere) stand. Det var et mere kommercielt forum, og jeg var meget spændt, for tænk

hvis der kom en fabrikant forbi, som gerne ville lave min stol. Det gjorde der faktisk, takket være Rud Thygesen, som tegnede for et firma, som hed Botium. Det var Peter Stærk, som havde det, og han kom hen og spurgte om der var nogen, der producerede min stol, for hvis ikke, ville han gerne. Jeg troede ikke mine

egne ører! Der startede vores samarbejde i 1996. Der blev vel lavet en ca. 400 stole, og der blev solgt 2 – en til mig og en til min mor! Jeg synes, det er en smuk lille stol, men man sidder dårligt i den. Jeg plejer at sige, at det er en kirkestol; man skal sidde dårligt for at ihukomme Jesu lidelser! Så Peter Stærk og jeg kom frem til, at vi måtte producere en stol, der var holdbar, til at sidde i og anvendelig i større mængder, f.eks. til auditorier og mødelokaler. Nu kom der nogle konkrete krav, som jeg skulle tage fat på, og det var vidunderligt. Det førte frem til den stol, der står her, ”runner”.

Designeren Salto løfter arven efter dansk design

En stol med stålben, træryg og træsæde. Den har haft en optur i starten, så havde den en nedtur, og nu er den på vej op igen. Jeg arbejdede meget på den i starten af 1997. Det var ret interessant, for nu havde jeg fået så mange redskaber i form af funktionelle krav osv., at jeg kunne gå og lave den samtidig med, at jeg tegnede den. Så "runner" er min første rigtige stol. Det er en stol, der kan holde, den kan laves til en forholdsvis rimelig penge, man sidder ret godt i den, og den fås med og uden arme og

Runner stolen i en af dens udforminger

i form af anvendelsesområde og materialevalg. Materialerne er aluminium og kunststof; vi har researchet for at finde et kunststofprodukt, som kunne klare både inden- og udendørs brug, og begge dele i lige store doser. Fritz Hansen havde haft en decideret udendørs stol før, som var god til udendørs brug, meget robust og bestandig, men for udendørsagtig til at tage indenfor. Kunsten var her at finde en balance, så stolen både kunne stå ude og klare alt fra det danske vejr, men også kunne stå inde og virke rar og lun, selvom den som navnet indikerer er lavet til det nordiske klima. Den har nu kørt i ca. 5 år, og der er

med og uden polstring. Rent produktionsmæssigt har den været igennem noget turbulens, bl.a. med producenter, der har solgt rettigheder fra, men det endte med, at Peter Stærk og jeg forhandlede den videre til Duba-B8, som er Danmarks største kontormøbelfirma. Nu har de haft den i ½ år, og det går godt.

Den bliver solgt, og alle er glade! Runner-stolen er forlægt for min stol "ice", som er den stol, jeg har levet af i mange år. Der er nok solgt 20-30.000 stk. af runner-stolen. Ice-stolen kom i 2002, den havde jeg arbejdet på siden jeg slap runner-stolen, det blev i alt 4 effektive år, hvor jeg samarbejdede med Fritz Hansen om at få denne stol på benene. Det var meget spændende at arbejde med et velvoksnet firma som Fritz Hansen, som jo har de store arkitekter som Arne Jacobsen og Poul Kjærholm, og blive stillet krav, som jeg skulle honorere. Jeg tror, at en af årsagerne til ice-stolens succes er, at den netop ikke prøver at gentage noget fra historien, men prøver at komme videre

TIVOLI HALLEN
v/ Helle Vogt

FROKOSTRESTAURANT
m/ klipfisk og smørrebrød
som speciale

Vester Voldgade 91
1552 København V.
Tlf. 33 11 01 60
Fax 33 32 41 60
www.tivolihallen.dk

Kasper på sin fantastiske kombibank udført for møbelfirmaet Fritz Hansen A/S som et fremtidsmøbel

vel solgt ca. 15-20.000 om året, det er meget pænt for en stol."

Har du haft andre projekter?

"Ja, men stolen forfølger mig lidt. Det er lidt en gåde at lave den ultimative stol; dermed mener jeg den stol, som tilfredsstiller flest muligt mennesker på bedst mulig måde. Det er vel ligesom andre kunstarter sådan, at man sværmer lidt omkring det.

Men jeg er i samarbejde med Fritz Hansen ved at udvikle et konceptmøbel til kontorbrug. Vi spekulerer over, hvordan kontorarbejdet udformer sig om 10-15 år, og jeg har lavet en bänk, som hurtigt kan omdannes til skriveplads og bord til laptoppen. Jeg tror, at computerens udvikling i løbet af en årrække vil overflødigøre et

arbejdsbord; man vil ikke have brug for at have bøger, leksika, diverse papirer liggende på sit bord, det meste vil kunne hentes digitalt, og den stationære computer er også på vej ud. Vi er i en overgangsfase på vej mod et rigtigt moderne samfund, hvor det meget mere bliver tankens kraft, der tæller, og mindre alle de ting, vi omgiver os med. Det er bænken et udtryk for, den har sagt farvel til alle de traditionelle ting såsom at sidde og skrive en note. Jeg havde den med på udstilling i Japan, og deres reaktion var meget interessant, fordi de er lidt foran os med teknologien. De forstod den med det samme."

Lene Frøsig
TANDLÆGE
On parle français

NU TO TANDLÆGER
Lene Frøsig
Kirsten Nygaard Rasmussen

Hyskenstræde 3
1207 København K.
Tlf. 33 12 12 45
email: l.frosig@get2net.dk
www.l-frosig.dk

Homeparty og aften åbent

fannymia+

Design i miniatyrrelse, dansk når det er bedst

En butik for den stilsikre småbørnsfamilie, hvor du finder "homemade" dansk design i et mix af retro, klassiske linjer med et twist og glade farver.

Samles i mindst 5 personer, åbner vi gerne butikken en aften/eftermiddag i weekenden. Vi serverer kaffe og kage.

Vi tilbyder også homeparty hjemme hos dig, ring og hør nærmere.

www.fannymia.dk

Klosterstræde 12,
1157 Kbh K
Tlf: 51948202

Den tyske kirke i Sankt Peders Stræde

Sankt Petri Kirke

I dag lyder det utroligt, men for tre hundrede år siden blev der prædikeret på tysk i ni kirker i Københavns indre by. Nu er der to tilbage. En i Gothersgade og en i Sankt Peders Stræde. Nørre Kvarterets beboere havde i Absalons tid til kirker at holde sig til, Skt. Clemens udenfor volden og Skt. Peter i Sankt Peders Stræde. Den sidste delte beboerne med den for længst nedlagte landsby Serritslev, der lå mellem Østerbro og Nørrebro. Den lille til Roms apostel viede kirke udbrændte som det var helt almindeligt dengang. Det var i 1386. Den nuværende Sankt Peders kirkebygning's ældste dele er sengotiske, men man ved ikke nøjagtigt, hvornår kirken blev genopbygget, sandsynligvis o. 1450 og med et tårn uden spir et par årtier senere. Sidefløjene og spiret kom først til længe efter reformationen, da landsbykirken ligesom sin ældre søster Skt. Clemens blev nedlagt til fordel for den store og rige Vor Frue Kirke. Efter at have tjent som kongens styk- og klokkestøberi blev den inklusive den lille kirkegård af kong Frederik II i 1585 skænket til hans voksende plattysk og nederlandsk talende skare af undersåtter i residensbyen København. Nu fik den det latinske navn Sankt Petri efter tysk forbillede. Navnet blev sjovt nok for et par år siden købt af et nyt hotel i det nedlagte Daells Varehus i Krystalgade.

Menigheden bestod oprindeligt af købmænd, skibsfolk, håndværkere og kongelige embedsmænd. Den tætte forbindelse til kongehuset er den dag i dag bevaret i den ældgamle stilling Kongelig Patron, det vil sige kongens tilsynsførende, oprindeligt i finansministerens egen person. I 1700-tallet var menigheden en af de største i byen, og den var i hvert fald den fineste, så hofbygmesteren arkitekt Nicolai Eigtved, der jo var dansk født, blev medlem her og fik et gravsted i kirken. Specielt den vidt forgrenende oprindelig mecklenborgske familie von Plessen og familien Schimmelmänn følte sig knyttet til Sankt Petri. En kendt ikke adelig borger var grundlæggeren af Berlingske Tidende, Ernst Henrich Berling, der var opvokset i Lauenborg og som ligger begravet her.

Kirkens underhold stammede fra udlejning af stolestader i kirken, og fire-fem kramboder langs Nørregade. Præsterne, i kirkens blomstringstid tre plus et antal kateketer, levede af afgifter for begravelser og andre gejstlige serviceydelser, faste afgifter fra menigheden og af og til et tilskud fra kongens partikulære private chatol.

De fleste bygninger eller rettere sagt deres talrige forgængere i de tre gader langs med kirken har i tidernes løb været anvendt af den

tyske menighed: til præster, præsteenker, skoleholdere, kantorer, klokkere, gravere, fattige gamle m.fl. Det tog lang tid at indrette kirken med passende inventar såsom pulpiture, lysekroner, klokker (4) og orgel, men allerede i 1631 henholdsvis 1634 kom en nord- og en sydfløj til, således at der var plads til op til tusind mennesker, selv om ikke alle kunne se alteret og præsten fra deres bæk. I 1691 var der igen for lidt plads og nordfløjen blev forlænget. Hele herligheden brændte godt og grundigt i 1728 og endnu engang, dog mindre radikalt, i 1807. Ved et tilfælde har kirkens ældste prædikestol overlevet, fordi den i 1600-tallet blev solgt til menigheden i Kærby (Jylland). Hofmaleren Henrik Krocks alterbillede overlevede også katastroferne og hænger nu i en ramme på nordvæggen. Tre af de fire gamle lysekroner har man hentet i gravkapperne, mens den fjerde i midten og kirkebøssen af smedjern stammer fra tiden før branden i 1728. Orglet, der er monteret på den ældre nordfløjs væg, er kun halvfjerds år gammel og blev bygget af det kendte firma Sauer i Tyskland. Det af kong Frederik V betalte og af tømrermester Boye Junge d. æ. tegnede elegante rokokospir med gulduglerne og apostlen Petrus' forgyldte hane overlevede nemlig takket være den utrættelige overgraver Jacob Jørgensen, der - om end i pensionsalderen - med læderspand og klude slukkede

Kirkens fine interiør med de fantastiske flotte lysekroner

englændernes raketild og siden blev udmærket med dannebrogordenen. Han boede med sin kone lige overfor kirken i det omkring første verdenskrig nedrevne hus Sankt Peders Stræde 9 og begge ligger begravet på Assistens Kirkegård. I forbindelse med tohundredåret for

det engelske bombardement for et år siden afslørede den tyske kulturattaché en mindeplade om graverens heldedåd. Det er Jørgensen vi takker bevarelsen af et af Danmarks smukkeste kirkespire. De mange hundrede oprindelige begravelser under kirken blev næsten fuldstændig ødelagt i 1728 og 1807. Kun to af de mange fine gravplader i gulvet er bevaret intakte. Den ene fra 1659 tilhører kgl. privil. boghandler Christian Cassube og den anden fra 1783 kgl. hofklokkestøber Michael Carl

marimekko®
Stort udvalg af Marimekko-tøj
Efterår / vinter 2008 hos KAIKU
- på hjørnet af Kompagnistræde og Badstuestræde
Vi fører også Vadum, Thelin og Karmameju

Copyright © 2008 Marimekko Corporation. All rights reserved.

KAIKU
KAIKU • Kompagnistræde 8, kld. • 1208 København K
Telefon 3311 1907 • info@kaiku.dk
Se også vores netbutik på www.kaiku.dk

Den Tyske Kirke

Sølvmed Erik Sjødahl har lavet to sæt alterstager og alterkorset til kirken, her viser han originaltegningerne frem

Troschell, som fra sit værksted ved Vester Vold leverede klokker til de fleste af rigets kirker. Efter flådens rov og statsbankerotten i 1813 var den tyske menighed ikke længere så stor og så velhavende, at den kunne bekoste en renovering svarende til fordums standard. Den gamle finansminister Ernst Schimmelfmann måtte

sammen med andre medlemmer af menigheden grave dybt i deres egne private lommer for at finde passende midler. Siden har Sankt Petri, måske sammen med Kong Hans' Vingård Københavns ældste bygning, været et beskedent og forsømt gudshus bag sine høje patinerede og fredede mure med de tre smukke smedjernsporte.

Stolestaderne fra 1864 blev af sparehensyn bygget af fyrretræ med en "ægte" egetræsmaling. Der var en ejendommelig stemning af romantisk forfald, stilblandinger og hengemthed over huset gennem det meste af det forgangne århundrede.

De sidste års store og bekostelige istandsættelsesarbejder kunne den efterhånden ikke særlig talstærke menighed ikke finansiere selv og derfor er kirken nu igen efter 400 år blevet statseje. Nordfløjen fra 1691 har arkitekten professor Munk Hansen skilt ad ved en let ikke massiv mur og ombygget til en mødesal, hvor bl.a. kulturelle arrangementer med tysk-dansk islet finder sted. En hoveddør mod vest i tårnfløjen er reetableret, sakristiet er nedlagt, prædikestolen er sænket, de farvede neogotiske vinduer, som var skænket af bl.a. familien Schönwandt, er udskiftet med klart glas, og så godt som alle epitafier er taget fra væggene og dronningens fløjsbetrukne forgyldte stol står nede i kryptkælderen. Kirken er nu protestantisk sober, kølig, lys og ren. Den for længst nedlagte kirkegård er et offentligt anlæg og bruges mest af lokale hundeluftere og den tysk-danske skoles børn. Den kendte folkeskole i Larslejsstræde bag kirken var oprindelig kirkens egen

skole, hvor drenge lærte at læse katekismen, skrive tysk og synge salmer. Kirkesproget er stadig tysk. Præsterne både forstår og taler dansk. Når præsten skal vie et ungt par og den ene ikke kan følge med, så gør han en undtagelse og fremsiger de nødvendige formler på dansk.

Turisterne har ellers taget det nyrenoverede hus til sig og i kulturnatten 2001 kom der næsten 7500 gæster! Mange kommer først og fremmest for at besøge de to helt enestående gravkapper vest for kirken. Sammen med kirkebygningen danner kapperne en stiliseret Sankt Peders nøgle. Menigheden har uddannede guider til at vise rundt blandt de historiske levninger, herunder lægen Johann Friedrich Struensees jordiske rester. At de er hans er ikke et hundrede procent sikkert. Orgelkoncerter og korsang hører blandt de offentlige arrangementer, som Sankt Petri inviterer publikum til. Der er offentlig adgang til kirken og gravkapperne tirsdag-lørdag mellem kl. 11 og 15 undtagen i vintermånederne.

Forretninger dør

Mange forretninger i indre by trives ikke – og det er ikke den aktuelle krise, der er skyld i det.

I de senere år har vi set mange små forretninger åbne med glade og forventningsfulde indehavere. Desværre har vi også set mange af dem lukke igen, når kassekrediten er brugt op. Kunderne svigter indre by til fordel for Fisketorvet og Fields, og det gør de i stort omfang på grund af Københavns smalsporede bilpolitik og manglende koordinering af anlægsarbejder i byen. En anden medvirkende faktor er den eksorbitante stigning i huslejepriserne; mange huslejer er på bare et par år steget med over 30%, og uden tilgang af kunder hænger forretningen ikke længere sammen.

Der kan være mange gode grunde til, at kunder gerne vil have bilen med på indkøb. Grunde, som man ikke suverænt kan fejle af bordet, fordi det er blevet politisk ukorrekt at køre i bil. Bilister, der vover sig ind i indre by, mødes af stadig flere chikaner: parkeringspladser nedlæg-

ges, gader og stræder graves op ustandseligt af forskellige væsener, hvis anlægsarbejder ikke koordineres, og får man endelig tilkæmpet sig en plads, er prisen for at holde så høj, at de fleste ikke bruger tid på bare at gå rundt i byen og kigge forretninger. Og vé den, der kommer tilbage til bilen bare 5 minutter efter billetens udløb! Så vanker der en afgift af samme størrelse

som den bøde, man kan få for at udsætte andres liv for fare i trafikken.

Indre by risikerer at miste det liv og særpræg, som de små forretninger tilfører, og det er der ingen, der har glæde af.

De Københavnske Nattevægtere

Guidede ture i det gamle København.
Ring og hør nærmere eller gå ind på:
www.nattevaegterne.dk
Kontakt: Tlf. 39 64 48 94 eller info@nattevaegterne

ROSENGÅRDENS Bodega

Det er her man hygger sig!

Åbningstider
Man - Ons: 10 - 00
Tors - Lør: 10 - 02
Lukket søn- & helligdage

Irish coffee 34,- / Stor fadøl 34,-

Rosengården 11
1174 København K
Telefon: 3312 4625

The Earth Collection
Tildelt EU's blomstermærke på vores herringbone bomuldstøj

- Miljøvenligt tøj og tilbehør til ham og hende
- Børnetøj og økologisk babyserie
- Produceret uden brug af unødvendig kemi
- Bæredygtige værdier
- Tidløst og flot design
- Kvalitet til fornuftige priser

Efterår og vinter collection er nu på hylderne

The Earth Collection
Kompagnistræde 37
1208 København K
Tlf.: 33 15 36 36
www.tearthcollection.dk
Åbningstider: Mandag - fredag - 11-18
Lørdag - 11-16

Det ældste snedkerværksted i byen

Værkstedet i baghuset i Krystalgade

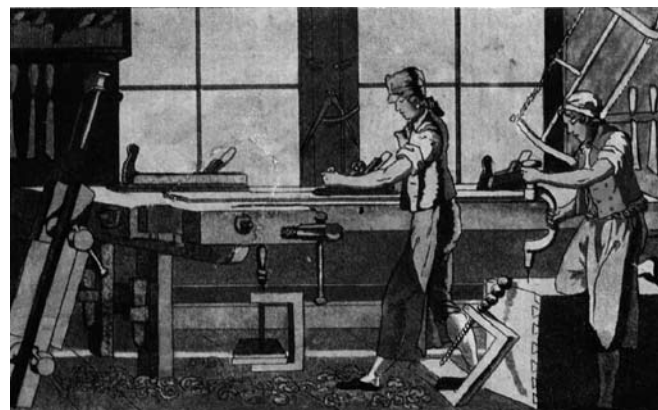
I postdistriktet København K havde Kraks Vejviser for året 1900 hele 213 snedkerfirmaer, deraf fire i Krystalgade, to i nr. 24, et i nr. 11 og et i nr. 5, Lars Olsens. Snedkerens nabo var et klejnsmedeværksted. Forhuset var glarmesterens, senere kendt under navnet Glarmester A. Jensen's Enke. Også denne hånd-

værkerenke beholdt ejendommen efter sin afdøde mand, dog sammen med en anden enke. I 1904 lykkedes det Lars Olsen at få en lejlighed i forhuset på 1. sal. Her voksede hans sønner op. De gik i faderens fodspor og indtrådte i virksomheden. I dag opfører vejviseren kun 8 snedkervirksomheder i postdistriktet K. Og de må sikkert have rigeligt at bestille. Det nuværende traditionsrige snedkerfirma Lars Olsens Sønner anses for at være så betydningsfuldt, at Bymuseet og Arbejdermuseet har nøgler, så medarbejdere kan få demonstreret håndværkshistorie på den mest konkrete facon. Snedkermesteren arbejder alene uden svend og lærling. Lagerkapaciteten er ikke så

stor som før, idet den anden sidebygning på fire etager, hvor snedkeriet havde trælager bag porten i stueetagen, blev revet ned af brandsikringsårsager i 1977. Det var et gult bindingsværkshus med en bolig øverst og bl.a. værksted for den kendte skiltemager Charlie, der havde atelier i forhuset.

Snedkerfaget i Danmark er faktisk yngre end man skulle tro. De københavnske snedkere kan føre deres historie tilbage til 1554, hvor deres lav blev stiftet. S sammenslutningen talte ni mestre i dette år. Snedkeren var oprindelig en tømrer, der kunne finbehandle træ med diverse specialværktøjer. Han havde heller ikke eget værksted men vandrede rundt fra det ene byggeri til det andet. Med sig havde han sine traditionelle specialredskaber som vinkel,

passer, høvl, hammer, knive, stemmejern og bor. Med indvandringen af de tyske snedkere steg de tekniske og kunstneriske færdigheder betragteligt og nye specialhåndværk som stolemagere, billedskærere og drejere skilte sig ud. Med udbredelsen af de fritstående møbler fra 1600-tallet blev denne del af håndværket den dominerende part af snedkerstanden og i 1840, en halv snes år før den totale frigivelse af håndværket, beskæftigede 281 mestre 825 svende og 326 lærlinge indenfor de gamle volde, de fleste af dem møbelsnedkere. Bygningssnedkerne og møbelsnedkerne har altid været organiseret i samme forening. Deres gamle laugshus ligger i Grønnegade, hvor mødelokalet stadig står som i laugets storhedstid. I 1900 havde foreningen 402 medlemmer. Da mange mestre var uorganiseret ligesom

Det originale kobberstik fra 1774 fra værkstedet i dengang Skidenstræde

i dag, var der selvfølgelig langt flere. I 1800-tallet boede snedkere almindeligvis på arbejdspladsen sammen med nogle af deres arbejdere. De havde de såkaldte snedkerlejligheder i sidebygninger eller bagbygning-

er på 2. sal eller længere oppe, hvor et eller to rum var udstyret med tre til fire høvlebænke og væggene og lofterne forsynet med de mange ophængte redskaber. Der skulle gerne komme dagslys fra to sider.

Forskelligt snedkerværktøj på høvlebænken, bagest ses den lange høvl, der hedder "rubank", den findes i en to-mands udgave, som er noget længere.

Mahogni-, egetræs- og fyrretræsplanterne opbevarede i det fri eller i lagerrum på loftet.

Møbelfabrikkerne med deres dampmaskiner ødelagde det for mange håndværkere og de måtte nøjes med at være specialarbejdere. Helt op til anden verdenskrig lå der dog i mange bag- og sidebygninger i den indre by stadig et stort antal snedkerværksteder. De var tålte, for de larmede og lugtede ikke så meget som andre håndværk.

Deres el- eller gasmotordrevne maskiner fyldte ikke meget og der var ingen fare for at der udbrød brand i limkedlerne.

Og så var det rart, at man altid kunne få repareret noget i lejligheden uden at fatter skulle slå op en i gør-det-selv-bog. Nu køber de fleste københavnere møbler, døre og vinduer udenfor byen i de store byggermarkeder og møbelcentre og det, der ikke kan betale sig at få repareret, havner i brændeovnen eller på en genbrugsplads.

D Danvikar!
- og rekruttering
- det ældste, danske vikarbureau

Handel og kontor
33 14 30 04

Korrespondenter
Bogholderipersonale
Regnskabspersonale
IT-personale
Advokatsekretærer
Kommunedata
Sekretærer
Omstilling /reception
Kontorpersonale
Kantinepersonale
Lagerpersonale
Tastemedarbejdere

Sygepleje
33 14 97 76

Sygeplejersker
Social- og sundhedshjælpere
Social- og sundhedsassistenter
Servicemedarbejdere

Hyskenstræde 9, 1207 København K
Telefax: 33 14 36 68
danvikar@danvikar.dk
www.danvikar.dk

... 50 år i Fiolstræde
1958 juni 2008
Se vinduerne med de mange jubilæumstilbud
I LETA FRIMÆRKEHANDEL
Fiolstræde 20, 1171 København K
Telefon: 33 12 91 23
Åben hverdag 11-18, fredag kl. 19, lørdag kl. 16

Tvermoesgaard
Træren
Restaurant & Vinstue

Klassisk dansk frokost fra kl. 12.00
Onsdags middag fra kl. 17.30
Bar i dag- og aften timerne
Restaurant Tvermoesgaard
Rosengaarden 12 • 1174 Kbh. K. • Tlf: 3312 6578

Fair handel

Gør en forskel. . . .

Ofte bruges begrebet fair trade i flæng, om varer, der kommer fra tredjelande, men skal det være ægte fair trade, er der meget skrappe krav, der skal være opfyldt.

Charlotte Andersen driver i Badstuestræde en af de to ægte fair trade forretninger i København. Charlotte fortæller, at begrebet fair trade hviler på nogle grundlæggende principper, der skal overholdes af alle involverede parter, dvs. producenten, importøren og forretningen, der forhandler varerne.

Forretningen i Badstuestræde har et stort sortiment. Foto Henrik Ploug

Fair trade skal sikre producenterne en fair pris, gode arbejdsbetingelser samt overholdelse af menneskerettighederne, bl.a. ved at sikre, at producenterne børn kan gå i skole. Desuden skal produktionen være miljøbevidst.

Fair Trade Copenhagen forhandler kvalitetsvarer fra Afrika, Sydamerika og Asien. Alt er Fair Trade certificeret, og forretningen er medlem af Fair Trade Danmark. Der er spændende papirvarer og flotte ting til hjemmet, og til de mindste er der sjovt, farverigt legetøj. Selvom varerne er produceret ud fra lokale traditioner, er de tilpasset det europæiske marked, så det også kan falde i dansk smag.

I forretningen findes der bl.a. nogle flotte afrikanske glassmykker, som kvinder i Ghana fremstiller af flasker og glas, der i stedet for at gå til spilde smeltes om og bruges til smykker. Den kendte glaskunstner Pernille Bülow så disse smykker under

en rejse til Ghana og blev så fascineret af, hvad disse kvinder kunne, at hun indgik en aftale med dem. Aftalen gik ud på, at hun ville designe smykker til det europæiske marked, og de ghanesiske kvinder skulle fremstille dem.

Succesen blev så stor, at det på få år har givet over 50 kvinder det daglige udkomme, så de

i dag kan forsørge sig selv og familien.
p.s.

En af de afrikanske samarbejdspartnere. PR foto, FT

Hos Dorte
Knabrostræde 6 · 1210 København K
Tlf. 3315 9777 · www.hosdorte.dk

Tekst: Per Stisen

En gade i vor by

Sofiegade på Christianshavn er opkaldt efter Christian d. 6.s dronning Sofie Magdalene (1700-1770). Hun var datter af markgreve Christian Henrik af Brandenburg-Kulmbach og giftede sig i 1721 med kronprins Christian, senere Christian den 6. af Danmark, som var tiltrukket af hendes strenge pietistiske religiøsitet. De levede i et lykkeligt ægteskab, hvori der fødtes 3 børn. Derimod lykkedes det hende ikke at vinde folkets gunst; hendes tunge religiøsitet, tilsyneladende kulde og overspændte opfattelse af kongemagten fjernede hende fra menigmand. Dertil kom, at hun beskyldtes for at bruge sin indflydelse på kongen til at ødsle penge væk på pragtbyggerier, der satte landet i gæld, bl.a. det stort anlagte rokokoslot Christiansborg, som påbegyndtes i 1733, 3 år efter hun og kronprins Christian besteg tronen, og som var et uhørt kostbart byggeprojekt. Slottets hovedbygning nedbrændte til grunden i 1794 på grund af en

Sofiegade set fra Christianshavns Kanal

brand i de uheldsmæssige skorstensanlæg.

Sofie Magdalene blev enke i 1746 og levede til sin død i 1770 et stille og fredeligt liv. Hendes og Christians søn Frederik, født i 1723, blev konge af Danmark og regerede fra 1746 til 1766 som Frederik d. 5. Hvor Sofie Magdalene aldrig vandt folkets hjerte, lykkedes det til gengæld for sønnen, hvormed et gammelt leksikon skriver: "Han opdroges tysk, men vandt tidlig stor Folkeyndest ved mild Venlighed og vindende Væsen."

FERIE I SYDFRANKRIG –

KOM TÆT PÅ DA VINCI MYSTERIET Kultur, vandreture, badeferie, vælg selv din yndlingsferie med base i et fuldt moderniseret hus i Pyrenæerne, netop i området, hvor Da Vinci - mysteriet udspringer.

I en smukt beliggende landsby med udsigt til Canigou – det højeste bjerg i Pyrenæerne – udlejes vores hus med sengeplads til 7-8 personer. ½ times kørsel til Middelhavet, 20 min. til badesø.

1 uge: 2.500,-
2 uger: 4.500,-
Henv. 26 15 38 20

JWLS BY K

WEB SHOP MED LÆKKE, HÅNDLAVEDE SMYKKER PÅ:

WWW.JWLS.DK

Vi har også...

Udstillingssystemer Bannere Magnetskilte til biler Brevpapir & kuverter Flyers Menukort Skilte Visitkort Tryk på t-shirt Priklister Folie til butiksvinduer Papir til kontormaskiner Plakater Julekort

Vester Kopi Norregade 7 • 1165 København K • Tlf.: 33 14 58 33 Mail: noe@vesterkopi.dk • www.vesterkopi.dk

Det lille Apotek

Er stedet hvis man ønsker, hygge, nostalgi og god dansk mad.

**frokost fra 89-
aften menu fra 98-**

Store
Kannikestræde 15
Telefon 33125606
[www.
det lille apotek. dk](http://www.detlilleapotek.dk)

En vigtig bog

Portræt af »dødens engel«

En af Strædernes skribenter, Anders Otto Stensager – har skrevet bogen om nazilægen Josef Mengeles liv og forbrydelse.

For første gang foreligger på dansk en yderst velskrevet og detaljeret biografi om den berygtede læge fra Auschwitz Josef Mengele. En biografi, der detaljeret beskriver »dødsenglen« fra Auschwitz som både kærlig familiefar og kold og kynisk masse-morder. Visse beskrivelser i bogen er imidlertid så ubærlige, at man undertiden må lægge bogen fra sig, men har man set Schindlers Liste og læst om holocaust, bør man tvinge sig selv til at læse bogen.

Foruden de mange vidneudsagn, der beskriver Mengeles umenneskelige medicinske forsøg på fanger i Auschwitz, får læseren også historien om Mengeles nærmest artistiske forsvinden og flugt ud af Europa til Sydamerika. En livslang flugt, der blandt andet indelbar skiftende ophold i både Argentina og Brasilien godt hjulpet af tidligere nazister og familiemedlemmer. For Mengele ophørte flugten i 1979, hvor han omkom i en drukneulykke i Brasilien. Imidlertid lykkedes det for Mengeles nærmeste venner og familie, inklusive hans

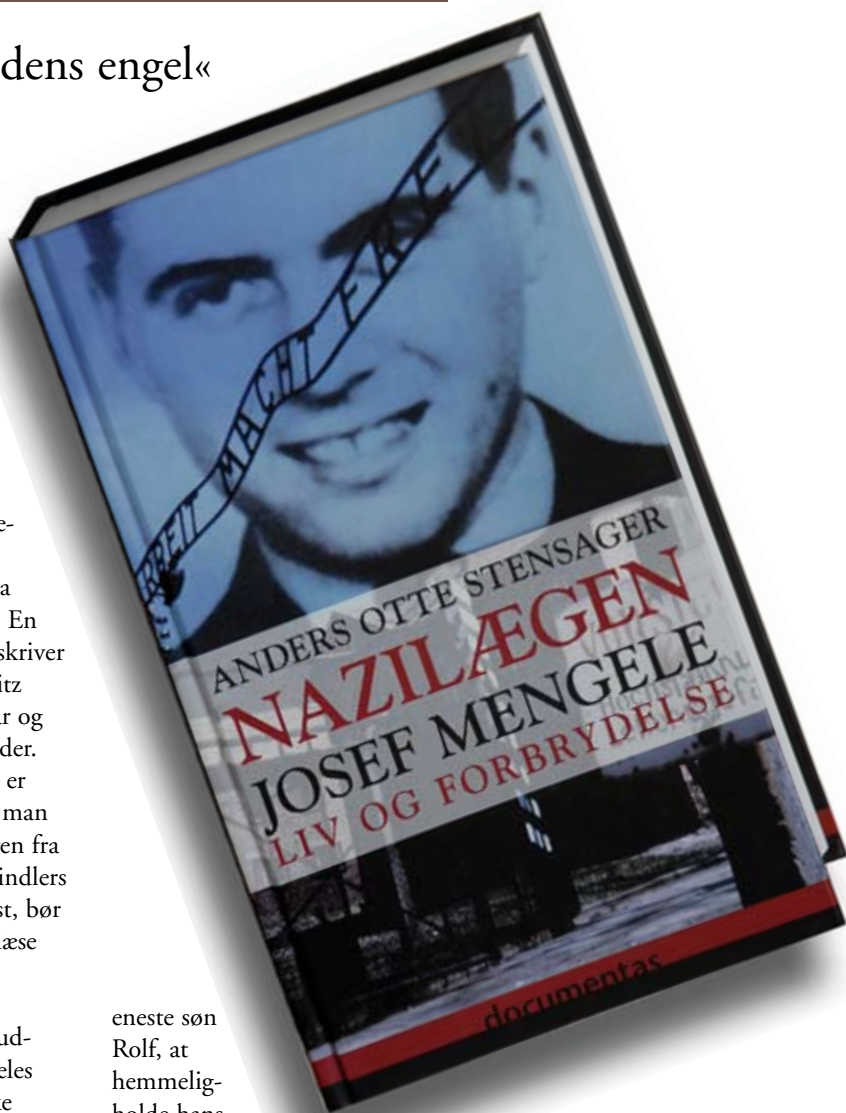
eneste søn Rolf, at hemmeligholde hans død indtil 1985, hvor hans lig blev gravet op og retsmedicinsk undersøgt. Jagten på en af det 20. århundredes mest eftersøgte krigsforbrydere blev herefter indstillet.

Alt i alt bidrager bogen, der suppleres med et righoldigt notemateriale, ikke kun til den generelle debat om holocaust, men forsøger samtidigt at give læseren en forståelse af de nazistiske gerningsmænd. Hvad der

Af Frits Kristensen, Nyboder Boghandel

drev dem, og hvorfor de gjorde, som de gjorde? Mengele var som mange andre naziforbrydere en brik i et større spil, men, som forfatteren også understreger, det gør ikke Mengele mindre medskyldig i folkedrab.

Biografien har siden udgivelsen også påkaldt sig international opmærksomhed, den er blevet omtalt i flere tyske aviser og foreligger også snart på hollandsk. f.k.

Kenneth's Cykler

- Værksted
- Nye cykler
- Alt inden for tilbehør
- Udlejning af cykler

Nørre Voldgade 27 • Tlf. 3333 8458
Åbent: Man-fre. 8.00-17.30 • Lørdag 10.00-13.00

God madidé

Foto: Henrik Ploug, FAF
Tekst: Connie Christensen

Stegt, røget ål serveret med en kraftig fadøl og en kold eller tempereret snaps

To forskellige eddiker som fremstilles på Husmanns

Lis og Leif Frost, som har haft forretningen i 13 år, fører gerne traditionen videre. Lis, som er uddannet på Kystens Perle i Snekkersten, tilbereder retten således:

En stor, friskfanget ål på ca. 900 g skæres ud i 5 pæne stykker.

En klat smør kommes på panden, og når det er skummet af, men endelig ikke branket, kommes ålestykkerne på og ristes, til skindet er sprødt og kødet mørt.

En passende portion røræg tilberedes.

Ved servering pyntes med pur-løg og tomatbåde, og der spises rugbrød til.

120 år gamle Husmanns Vinstue i Larsbjørnsstræde har flere specialiteter på spisekortet. En af dem har figureret i ca. 50 år, nemlig ristet, røget ål.

**PORTRÆT
BRYLLUP
P.R.
REKLAME**

Web-produktion
Stillfoto til
film og TV

Medlem af
Danske Billednævnet

**PLOUG
FOTOGRAFI**

Badstuestræde 15 - DK- 1209 K
www.ploug-fotografi.dk

Tlf.: 33 15 56 66

JULEINDKØBS - NYTÅRSREJSER

Berlin – Hamburg – Wien

Vi tilbyder dig luksus til lavpris! Vores netværk gør det billigt for dig!

Vi kender personligt alle vores hoteller som vi holder af, og hvor vi ved hvordan vi kan tilbyde dig det allerbedste. På den måde kan vi føle os sikre på, at du får en fantastisk rejseoplevelse - uden at det behøver koste en formue. Vi kan skræddersyre din rejse efter dine ønsker!

Juleindkøbsrejser - Kør selv - bus - tog eller flyrejse

Rejsetidspunkter: 28.-30.11. eller 05.- 07.12.

Som kør selv rejse: fra **kun Kr. 734,-**

Nytårsrejse - Kør selv - bus - tog eller flyrejse

4** hotel** 4 dage inkl. gallamiddag.

Som kør selv rejse: fra kun **kr. 1808,-**

5*** hotel** med alt inkl. arrangement på nytårsaften (underholdning, mulighed for dans, gallabuffet, vin, sodavand, varme drikke) Alle priser er per person i delt dobbeltværelse ! Der er mulighed for at forlænge alle turene.

Danske Special Rejser

Løngangsstræde 19 - 1468 København K

Telefon 33 16 20 13

info@dsr-travel.dk - www.dsr-travel.dk